

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

Dvbiqm I. Quæ sit ratio formalis Subsistentiæ, sive (quod idem est) quis effectus formalis Subsistentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

D V B I V M VII.

an potentia, per quam forma ex parte sua recipitur in materia, distinguitur realiter à forma.

RESOLUTIO.

cc. Dico contra auctores citatos Disput. præcedenti Dub. 7.º. potentia per quam forma ex parte sua recipitur in materia, distinguitur realiter à forma.

cc. i. Probatur potentia, sive instrumentum, causas efficientis & materialis, ab illis realiter distinguitur; ergo & potentia, sive instrumentum causæ formalis, seu formæ; consequentia tenet à pari.

cc. ii. Obijciunt, vel illud instrumentum & potentia formæ, esset formæ connaturalis, vel non? si primum; ergo debet à forma emanare, & in forma recipi, quod est contra dicta Disputat. præcedenti Dub. 7.º. videlicet, quod identificentur potentia instrumentali materiæ, quæ à materiæ emanat, & in ea recipitur: si secundum; ergo non bene argumentamur à causa materiali ad formalem, quia illius potentia est illi connaturalis, non huic, ergo, &c.

cc. iii. Respondeo 1.º. retorquendo argumen-

tum in causalitatem formæ: vel causalitas formæ, scilicet unio, est formæ connaturalis, vel non? si primum; ergo debet ex forma educi, & in forma recipi, quod est contra dicenda, videlicet, quod identificentur causalitati materiæ, quæ ex sola materia educitur, & in ea sola sustentativè recipitur: si secundum; ergo non bene argumentamur à causa materiali ad formalem, videlicet, quod hæc debeat habere causalitatem in compositum, sicut illa.

cc. iv. Respondeo 2.º. illam potentiam esse connaturalem materiæ primæ, ac proinde illius proprietatem; sicut instrumentum & potentia, quæ sit effectus, est connaturalis causæ efficienti & illius proprietati; hujus ratio est, quia alioqui, ubi una sufficit potentia universalis, sicut causa est universalis, oporteret tot potentias multiplicare, quot multiplicantur formæ & effectus, sine ulla necessitate; quia sicut optimè intelligitur eandem indivisibilem entitatem actionis, receptam in materia, esse causalitatem ut quo materiæ passivam, & formæ activam, sive in facere & in fieri, & unionem in componere; ita optimè intelligi potest, eandem potentiam receptam in materia, esse potentiam materiæ & formæ in recipere & recipi.

Pro aliarum objectionum solutione, vide dicta dubio citato.

DISPUTATIO QVARTA.

De Subsistentia.

D V B I V M I.

Qua sit ratio formalis Subsistentiæ, sive (quod idem est) quis eff. Etus formalis Subsistentiæ.

1. **A**nte Resolutionem
Suppono Subsistentiam, à qua subsistens; supposititalitatem, à qua suppositum, se habere ad personalitatem, à qua persona, ut magis ad minus commune: subsistentia enim & supposititalitas indifferenter afficiunt naturam, sive animatam, sive inanimatam; rationalem, sive irrationalem; personalitas verò solum naturam rationalem, sive intellectualem: unde Boëtius libro de duabus naturis, personam definit, *rationale nature individuum substantiam* (puta completæ per subsistentiam;) hypostasin verò, quo nomine variuntur, & à qua unio hypostatica dicitur, confundit cum persona. Hoc supposito, sit

RESOLUTIO I.

ii. Dico 1.º. effectus formalis subsistentiæ non est constituere naturam formaliter existentem. est contra Cajetanum 3. p. q. 4. art. 2.º. quem plures Thomistæ sequuntur; rectè tamen ostendit P. Ioannes à S. Thoma Phys. q. 7. art. 4. D. Thomam non sumere pro eodem existentiam & subsistentiam.

iii. Probatur 1.º. quia subsistentia distinguitur realiter à natura, ut probabitur dubio sequenti; non verò existentia, ut supra Disp. 2.ª. insinuatum est, ergo, &c.

iv. Probatur 2.º. quia alioqui sequeretur, humanitatem Christi extitisse ab æterno; quia existe-

ret per subsistentiam Verbi, quæ, si sit existentia, est formalis existentia æterna, ac per consequens daretur existeret ab æterno; quia posita causa formali in subiecto, impossibile est effectum formalem non sequi, ergo, &c.

v. Confirmatur, quia, vel subsistentia est duæ negationes, actualis & aptitudinalis dependentiæ ab alio, tanquam supposito, ut Scotistæ; vel positiva entitas ultimò complens naturam in esse, ut alii omnes communiter docent: sed hæc præsupponit naturæ existentiam, quia alioqui reciperetur in nihilo (quod supra Disp. 2.ª. Dub. 4.º. fusè impugnatum est) ut patet; & illæ negationes non possunt esse existentia naturæ; quia hæc debet esse positiva, ut fatentur omnes, ergo, &c.

RESOLUTIO II.

vi. Dico 2.º. effectus formalis subsistentiæ, non est constituere naturam potentem proximè operari, quasi virtus operativa naturæ non sit in actu primo proximè potens operari, sine subsistentia.

vii. Probatur, Accidentia in Eucharistia sunt proximè operativa, & operantur sine subiecto & subsistentia; ergo à fortiori natura, si subsistentiâ privetur; ergo effectus formalis subsistentiæ non est, &c.

viii. Confirmatur, ignis in operari non aliter pendet à subsistentia, & fortè minus (si nempe subsistentia dicatur terminus naturæ) quàm ab approximatione passivi; unde, vel approximationi tribuendus idem effectus formalis ac subsistentiæ, quod foret absurdum; vel dicendum illum non esse effectum formalem subsistentiæ, magis quàm approximationis, ergo, &c.

ix. Nec dicas actiones esse suppositorum; nam axiom illud ita intelligi debet, ut supposita tantum sint principium quod, & denominationis actionum, non autem quo, & formale.

RESOLUTIO III.

x. Ico 3°. in sententia asserente subsistentiam esse duas dictas Resolutione primâ negationes, effectus formalis subsistentiæ est, constituere naturam totalem incommunicabilem, alteri naturaliter, tanquam supposito positivo, ut explicabitur Dub. 2°. Resolut. 2^a.

xi. Probatur, quia aliud non apparet, in quo constitui possit, ergo, &c.

xii. Obijcies 1°. materia prima potest naturaliter existere sine omni forma, & anima rationalis separata ab omni corpore; sed in illo casu habebunt subsistentiam, & consequenter effectum formalem subsistentiæ; ergo effectus formalis subsistentiæ non est, constituere naturam totalem incommunicatam & incommunicabilem alteri naturaliter, tanquam supposito.

xiii. Respondeo negando minorem; quia sicut materia potest naturaliter existere sine unione ad animam rationalem, & è contra; ita & sine unione ad subsistentiam; non enim esse debet major dependentia ab hac, quam à se invicem: deinde non apparet, qualis negatio esse possit subsistentiæ partialis utriusque, quandoquidem anima rationalis sit apta esse in materia, tanquam partiali supposito (si detur) & utraque in toto, tanquam totali supposito.

xiv. Instabis ex P. Telles Metaphysicæ Disput. 57. Sect. 3^a. ubi docet cum S. Thoma, Suarez, Vasquez, Conimbr. &c. nequidem divinitus naturam creatam conservari posse sine aliqua subsistentia; quia implicat contradictionem, naturam esse terminatam, & non esse; sed hoc contingeret, ergo, &c. Probatur minor, esset quidem terminata, quia esset extra causas; non esset, quia non haberet terminum, sive subsistentiam, ergo, &c.

xv. Respondeo distinguendo majorem, implicat naturam esse terminatam essentialiter, & non esse terminatam essentialiter, & eodem sensu, concedo majorem; esse terminatam essentialiter, & non esse terminatam substantialiter, & diverso sensu, nego majorem; esset autem terminata essentialiter, utpote posita extra causas, quomodo secundum totam essentiam poni debet; non esset verò terminata substantialiter, quia terminus ille substantialis (licet esset positivus) non minus est contingens materiæ, aut animæ rationali, quam anima rationalis materiæ, & materia animæ rationali: Sanctus Thomas autem probabiliter loquitur de natura totali, & subsistentia disjunctivè descendente ad consistentem in duabus negationibus, aut in entitate positiva, sine quarum alterutra, nequidem divinitus existere potest; quia realiter inter illas & positivam, non datur medium.

xvi. Obijcies 2°. natura totalis secundum se est incommunicata, & incommunicabilis alteri tanquam supposito; ergo effectus formalis subsistentiæ non est constituere naturam totalem, &c.

xvii. Respondeo negando antecedens, quia præcisâ negatione est indifferens ad esse communicatum & incommunicatum, communicabile & incommunicabile, quæ indifferencia est realiter impossi-

bilis; ac proinde etiam realiter impossibile est naturam totalem secundum se, esse incommunicatam & incommunicabilem: unde, si natura totalis non haberet negationes communicationis & communicabilitatis; hoc ipso esset communicata & communicabilis; quia realiter negatio tollitur per formam oppositam, & alterutra necessariò est realiter, vel ipsa, vel forma ei opposita.

RESOLUTIO IV.

xviii. Ico 4°. in sententia asserente subsistentiam esse formam positivam, dici potest, 1°. effectum formalem subsistentiæ esse, esse principium & basim suppositam naturæ, eo modo, quo materia prima est principium, & basim supposita formæ: vel dici potest 2°. illius effectum formalem esse, esse terminum ultimum substantialem, & finem superpositum naturæ, eo modo, quo forma superponitur materiæ. 1^a. pars est eximii D. Caramuelis suæ Philosophiæ lib. 3. Disp. 1. sectionis 13. eamque omnino puto esse plurimorum Nominalium, Okami Quodlibet. 4°. Gabriëlis in 3um dist. 1^a. q. 2^a. art. 3°. Richardi etiam in 3um Disp. 6. art. 1°. q. 1^a. Durandi in 1um Disp. 34. q. 1. qui sic negant suppositum nihil superaddere naturæ, ut tamen velint cum Magistro nostro Bachone in 3um Dist. 1. q. 1. art. 3°. aliquid esse infra naturam suppositabilem, quod ad rem nostram vocat suppositivum præhabitu naturæ, ut etiam ex his verbis manifestu est, licet natura suppositabilis sit idem realiter cum esse suppositabili, dummodo inter illa sit ordo ex natura rei, & dummodo præhabeat sufficiens suppositivum, potest ab illo suppositari, quod mihi èd verius 1°. quod etiam Durandus loco cit. comparat suppositum ad naturam, sicut album ad albedinem; album autem nihil quidè supra albedinem dicit; per modum termini albedinem terminantis, tamen aliquid dicit infra albedinem per modum suppositativi albedinem suppositantis, aut si magis subiectantis; igitur ex mente Durandi idem dicendum de supposito respectu naturæ creatæ: 2° quod eximius P. noster Bacho in suis operibus ubique Durandum, Gabriëlem, Okamum & alios Nominales, pro, vel contra se citet; ibi autem, nec pro, nec contra, quasi illa sit inter ipsos communis & recepta sententia, quod mihi probabiliter persuadeo, tum ut tantos viros, tum ut P. Wadingum, qui Disput. 4. de Incarn. Dub. 2°. 5°. num. 47. scribit se legisse triginta octo auctores; qui eam tenent ex professo, inter quos numeravit, è Societate sua Salmeronem tom. 2°. Tract. 27. & Molinam 1. p. q. 29. art. 2. Disp. 3. à gravi nota, quam post alios, ipsis inurit P. Poncius Metaph. Disp. 18. ubi de Durando & Wadingo dicit cum hæreticis convenire, & sicut illi in eo erraverunt, ita & illos errare, vindicem.

Probatio primæ Partis.

xix. Probatur prima pars: Concilia, & Sancti Patres nomina subsistentiæ & personæ confundunt, ut constat ex verbis Iustiniani Imperatoris in secundo volumine Conciliorum relatis, & ab omnibus Græcis ac Latinis Patribus receptis, Omnes Sancti Patres consonanter nos docent, aliud esse naturam seu substantiam & formam, & aliud esse subsistentiam sive personam. Sed ex iisdem clare colligitur personam esse principium, seu basim naturæ; ergo dici

Disp. IV. de III. Principio Corporis Natur. sive Subsistent. Dub. I. 47

dici potest effectum formalem subsistentiæ esse, esse principium seu basim suppositam naturæ: Probatur minor primò, quia id significat primò Concilium Calcedonense his verbis, qui (scilicet Christus) duabus in naturis sine confusione, &c. cognoscitur, sed utriusque naturæ servata proprietate, & in unam personam atque in unam hypostasis (id est, subsistentiam) concurrente: nunquam autem dicitur subjectum concurrere in formam, sed forma in subjectum, ergo ibi significatur subsistentiam non se habere per modum formæ, termini & finis, sed per modum subjecti, principii & basis.

xx. Probatur secundò clarissimè ex Concilio Lateranensi consultat. quintà, Canone primo, ubi Martinus quintus definit, Deum esse unitatem in Trinitate, & explicat unum Deum in tribus subsistentiis: item ex Concilio Constantinopolitano (referentibus Granado tomo tertio in primam partem, & Salmanticensibus tomo secundo in primam partem) in quo exstat Epistola ad Damasum, in qua asseritur, à Nicæna synodo dictum esse, ut coeternum regnum (id est Divinitas) in tribus perfectis subsistentiis credatur.

xxi. Probatur 3o. ex Paribus: 1o. S. Thoma q. 9. de potentia art. 5o. licet tota & perfecta Divinitas, sit in qualibet trium Personarum, id est, personalitatum, sive subsistentiarum: quia 1a. parte q. 29. art. 2o. personam à subsistentia in eo duntaxat distinguit, quòd subsistentia significet communiter in toto genere substantiarum, persona in genere rationalium substantiarum, sed clarissimè in 1um sent. dist. 34. q. 1a. in illis enim in quibus aliud est essentia, quam hypostasis vel suppositum, oportet quòd sit aliquid materiale (puta instar principii & basis) per quod natura communis individuetur & determinetur ad hoc singulare: unde illam determinationem materiæ, vel alicujus, quod loco materiæ se habet, addit in creaturis hypostasis supra essentiam & naturam; ecce S. Thom. aliquid in hypostasi, (quæ omnes Ecclesiæ Græcæ & Latine Patres confundunt cum persona, ut bene mōstrat Vasques in 1am partem tomo 2o. Disp. 126.) comparat ad naturam, sicut communiter comparatur materiæ ad formam: hisque conformiter Iustinianus supra confundit naturam cum forma, dicens aliud esse naturam seu formam, &c. & P. Hurtadus Disp. 11. Metaph. sect. 5a. dicit Divinum Thomam tribuere subsistentiæ esse subjectum naturæ, & quidem, quia 2o. contra gentes cap. 68. sic habet, unde sequitur aliud, scilicet quòd forma & materiæ conveniant in uno esse, &c. & hoc esse (nota) est in quo subsistit substantia composita.

xxii. Confirmatur 1o. ex communi modo loquendi omnium Patrum & Scholasticorum, unio hypostatica non est facta in natura, sed in persona, id est, non fuit naturarum inter se, sive in naturis; sed in personalitate Verbi; ergo hæc se habet per modum subjecti, principii & basis naturæ.

xxiii. Confirmatur 2o. quia subsistentia ab eo dicitur, quòd subsistat; supposititas, ab eo quòd sub ponatur; unde ad rem nostram D. Thomas 1. p. q. 29. art. 2o. in corpore, substantia secundum quod per se existit, & non in alio, vocatur subsistentia; ergo est principium & basis naturæ, & non terminus, sive finis; aliàs deberet dici supersistentia, & non subsistentia; superposititas, & non supposititas, ut consideranti patebit, ergo, &c.

xxiv. Objicies 1o. si subsistentia esset principium & basis naturæ; materiæ prima haberet subjectum sustentationis, sed hoc est falsum, ergo, &c. Pro-

batur minor, quia materiæ prima ab omnibus communiter definitur primum subjectum, &c. ita scilicet, ut omnes formas materiales substantiales sustentet, & non sustentetur; non generetur, sed creetur, ergo, &c.

xxv. Respondeo negando minorem, ad ejus probationem: Respondeo assumptum verum quidem esse in hypotesi Resolutionis pro 2a. parte, quam statim ponemus, & quam omnes admittentes subsistentiam positivam communiter sequuntur; non verò juxta hanc, secundum quam defendimus materiæ primam non esse subjectum sustentationis absolute primum, sed respectivè ad formas omnes materiales substantiales à se distinctas; nec dici debet creari aliter, quàm Disp. 3a. Dub. 4. diximus formas elementares, & cœlestes creari; sed dici debet generari, non secus ac illa; educi de subsistentia, non secus ac formæ ex materiæ, quod docet noster Baltho in 3. dist. 1. q. 1. art. 3. §. 2o. ubi ait essentiam compositam ex materiæ & forma generari, licet neget materiæ & formam generari simpliciter; eò quòd sint entia per se incompleta, quæ sicut ex dictis Disp. 2. Dub. 3o. simpliciter non sunt: ita nec simpliciter generantur. neque isti Responsioni, adversatur D. Thom. 1. p. q. 46. art. 1o. ubi ait, nos autem dicimus, quòd materiæ & cælum producta sunt in esse per creationem, quia ut satis constat ex dictis Disp. 3. de formis elementaribus; S. Thom. ibi sumit creationem prout opponitur generationi sumptæ in rigore Aristotelico, pro productione formæ ex subjecto prius tempore existente; non verò prout opponitur productioni formæ ex subjecto sustentationis, quomodo generationem hinc sumimus.

xxvi. Instabis 1o. illa subsistentia reverà est materiæ prima, quia illi convenit simpliciter definitio materiæ primæ, & fungitur munere illius; ergo supra illam necessariò juxta fidem admittenda est subsistentia fungens alio munere, quàm basis naturæ. consequentia patet; antecedens est Aristotelis Phys. 1o. cap. 9. textu 82. ubi sic habet, incorruptibilem & ingenitam necesse est materiæ esse; si enim fiat, subjici aliquid oportet primum, ex quo inexistente sit; hoc autem est ipsis natura: quare erit antequam fiat; ergo, &c.

xxvii. Respondeo negando antecedens, quia per subsistentiam intelligit Ecclesiæ, & omnes Ecclesiæ Patres moderni, aliquid realiter distinctum ab essentia, & substantia suppositi; unde in Concilio Toletano undecimo, in Confessione fidei, definitur unam tantum esse in Deo substantiam: ac proinde & aliquid realiter distinctum à materiæ, quæ est pars naturæ, sive substantiæ materialis, juxta Aristotelem & alios. Ad probationem antecedentis, nego quòd illi conveniat definitio materiæ primæ, quia materiæ definiri debet uniuscujusque formæ materialis substantialis immediatè primum subjectum sustentationis; idque ex mente Aristotelis; subsistentia verò, primum subjectum, & basis naturæ substantialis; immediatum quidem sustentationis respectu materiæ primæ; mediatum autem sustentationis respectu formæ materialis; sed informationis tantum, respectu spiritualis. Denique de fide est materiæ fuisse assumptam à Verbo, & non subsistentiam ejusdem compositi, cujus parserat materiæ; unde clarè sequitur, subsistentiam & materiæ esse in eodem composito realiter distincta; ac proinde nec subsistentiam fungi munere materiæ primæ, quod est formas materiales

materiales sustentare, non verò naturas; suppositare; unde in eo, quod loco citato, dicit Aristoteles, errat, prout substantiam à natura realiter distinctam ignorando in aliis erravit.

xxviii. Instabis 2°. si materia posset educi & generari ex substantia, posset ab agente naturali produci, & corrumpi strictè; sed hoc nullus admiserit, ergo, &c. Probatur sequela, quia agens naturale potest generare, & generatum corrumpere.

xxix. Respondeo negando sequelam, ad ejus probationem. Respondeo agens naturale, nec posset omne ens generabile generare, nec omne generatum strictè corrumpere, ut constat ex Cœlis in sententia eorum, qui admittunt illos esse incorruptibiles: deinde agentis naturalis generatio, fit per introductionem præviam dispositionum; & corruptio, vel per introductionem contrariarum, vel per subtractionem violentam alicujus necessario requisiti ad illam; materia verò prima ad se nullas dispositiones in substantia admittit; quia est subjectum primum omnium illarum; nec apparet quid ad ipsam sit necessario requisitum, ex cujus violenta subtractione corrumpatur; non enim ipsa substantia, quia creatur, ut patet; neque unio, vel educitio est substantia, quia illa est à solo Deo, & à creatura incorruptibilis, defectu contrarii, ut præmissum est. adde Antonium Andream & Niphum 4. Metaph. q. 9. quos citat Murcia hic Disp. 5. q. 9. sentire materiam primam esse generabilem. ne alioqui putes ista omni distitui autoritate.

xxx. Instabis 3°. Si materia posset generari & educi ex substantia, posset & anima rationalis saltem ex partiali substantia spiritali; sed hoc videtur esse contra fidem, quæ docet illam creari, ergo, &c.

xxxi. Respondeo negando sequelam, quia in primis fides non docet de materia prima, quod docet de anima rationali, nempe esse creatam, spiritualement substantiam, &c. unde dici potest hanc non pendere à substantia, nisi ut jam in omnium sententia pendet à materia, scilicet tanquam à conditione sine qua non causæ materialis ut subjecti adhesionis: addo tamen, fortè animam non dici creari, prout ly *creari* idem est, quod ex nullo fieri subjecto; sed prout idem est, quod ex nulla fieri præjacente materia, quomodo fit gratia, licet generari & educi ex subjecto spiritali dicatur; quod fortè de anima rationali etiam admittere poteris, si dicas ejus educationem in se vel in simili, ac per consequens ipsam esse, conformiter ad Ephesinum & Lateranensem, ex natura sua incorruptibilem & immortalem, ut multis est forma Cœli empyrei.

xxxii. Objicies 2°. definitis substantiam immediatum subjectum quod sustentationis substantiæ; ergo substantia non potest esse subjectum, seu basis naturæ substantialis: probatur consequentia, quia alioqui præsupponeretur sibi ipsi, ut consideranti patebit.

xxxiii. Respondeo distinguendo antecedens, definimus substantiam, &c. sistendo alia in 2^a parte Resolutionis juxta communem omnium, concedo antecedens: sistendo in hac prima parte, nego antecedens; juxta hanc enim definiri debet, vel potius ita explicari, ut sit id, quod exigit naturaliter subsistere ut quo vel ut quod, quia illud juxta communem non potest non esse substantia secundum rigorosam substantiæ definitionem, quæcumque illa sit, nec tale quid sunt quantitas, ubi & similia acci-

dentia; quia solum exigunt esse in substantia, & hæc mediante subsistere; ut constat ex dictis in Logica Tract. 5. Disp. 1.

xxxiv. Objicies 3°. in casu conclusionis substantia esset materialis: vel spiritalis? sed neutrum dici potest, ergo, &c. Probatur minor, quia si materialis, ex ea educi non posset forma spiritalis; si spiritalis, ex ea educi non posset materia prima, ergo, &c.

xxxv. Respondeo fore diversas species; materialis quidem erit illa, ex qua educeretur materia; spiritalis verò ex qua educeretur incorporea & spiritalis forma; sicut in communi sententia illud dicitur subjectum spirituale, ex quo educitur forma spiritalis; & materiale, ex quo materialis; quia non cognoscimus naturam subjecti nisi à posteriori ex formis, quæ ex subjecto educuntur.

Si verò præcedentes solutiones tibi exoticæ nimirum videantur, dic materiam & animam rationalem creari, nec aliter à substantia basi pendere, quam modo anima rationalis, in communi sententia, à materia 1ª pendet.

xxxvi. Objicies 4°. Natura Divina est prior substantiis; ergo non est earum basis seu fundamentum: consequentia patet, probatur antecedens, quia est earum principium, principium verò est prius principio, ergo, &c.

xxxvii. Respondeo in primis hoc argumentum nihil concludere in creatis. Respondeo 2°. in divinis dari mutuum priorem; nam in Patre natura divina est prius, quam Filio sit communicata, quia natura Divina communicata Filio est posterior filiatione, & communicata Spiritui sancto est posterior spiratione, quia non est communicata nisi mediantibus processionibus, illis, per quas constituuntur Filius & Spiritus Sanctus: unde ex hoc argumento nihil colligi potest contra Resolutionem. De qua autem prioritate & posterioritate sint hæc intelligenda, oportunitus dicitur suo loco in Theologia.

xxxviii. Respondeo 3°. negando antecedens, quia in primis substantia Patris est innascibilitas, unde non habet principium, ac proinde nec naturam divinam se priorem: deinde Natura divina in Filio, filiatione; in Spiritu sancto, spiratione, est posterior, ut dictum est.

Probatio secundæ Partis.

xxxix. Probatur 1°. ex verbis Alexandri Tertii in Lateranensi Parte quadragesimæ nonæ, capite 20. sub eodem celebrato relatione; Sicut Christus est verus Deus, ita est verus homo ex anima rationali & humana carne subsistens, ly *ex anima* in aliis denotat causalitatem materialem, ac proinde substantiam non esse principium, sed terminum; non basim, sed finem, ergo, &c.

xl. Probatur 2°. ex sancto Thoma tertia parte q. 2^a. art. 4°. in corpore, Hypostasis Christi potest considerari secundum rationem personæ vel hypostasis, ad quam pertinet subsistere in aliqua natura, & secundum hoc persona Christi subsistit in duabus naturis, &c. sic dicitur persona composita (scilicet Christus) in quantum unum in duobus existit, id est, in quantum una personalitas Verbi in duabus naturis existit: iterum ex Richardo de sancto Victore, de Nominis Ethymologia capite 15. invenimus namque, quod plures illæ in divinitate personæ, &c. id est, substantiæ

sistentia; nam personæ adæquatè non fuerunt in divinitate, sed potius divinitas in personis, ergo, &c.

XLII. Confirmatur ex communi ferè omnium modernorum Theologorum, qui subsistentiam unanimiter accipiunt pro termino ultimo, sive sine substantiali naturæ.

XLIII. Ad fundamenta autem prioris sententiæ 1°. Respondetur, cum in Chalcedonenſi dicitur *Christus in duabus naturis cognosci, utriusque nature proprietate in unam personam concurrente*; personam intelligi posse completè, ut sit sensus, utriusque naturæ proprietate componente personam completam: eodem modo intelligitur Lateranenſe, cum dicit *Deum esse unitatem in Trinitate*; unum in tribus subsistentiis, ergo, &c. quia tantum vult divinitatem esse in tribus personis completè sumptis: denique ita etiam intelliges Divi Thomæ verba, ex quaest. 9. de potentia, &c. loco verò in primum sententiarum opponens loca ex tertia parte & in 3um citata; & addes ipsum ibi non loqui in rigore Theologico, sed conformiter ad sua principia Philosophica de principio materiali individuationis, in quo ferè omnes (exceptis Thomistis) nisi explicetur prout nos in Metaph. ipsi deserunt.

Ad 1^{am} Confirmationem

XLIII. Respondeo commune pronuntiatum Theologorum, quòd unio facta non sit in natura, sed in persona, sic intelligi posse, ut sit facta in persona, sive subsistentia, tanquam in termino & fine; non verò tanquam in principio & basi; idque propter auctoritatem communem modernorum Theologorum

Ad 2^{am} Confirmationem

XLIV. Respondeo nomina non semper convenire rebus; forma enim hominis est substantia, & tamen non substat, sed supra materiam stat; si verò ad hoc, ut dicatur substantia, sufficiat, quòd substat variis accidentibus sibi propriis; ad hoc, ut subsistentia talis dicatur, sufficit, quòd sub variis accidentibus sibi propriis sistat; sed hoc non requiritur, nam (præterquam quòd Deus dicatur substantia; licet nullis accidentibus substat,) eo modo dicitur se habere subsistentia, quo intelligitur esse substantia, quia ut ostendit Vasquez 1ª parte q. 124. cap. 5°. ex Hilario, Augustino, Sancto Thoma & aliis, substantia Latine, voce Græcâ est *hypostasis* sive *subsistentia*, licet usu Ecclesiastico jam accipiat pro natura distincta à subsistentia: Adde subsistentiam in sententia Nominalium & Scoti esse duas negationes, & tamen adhuc dici subsistentiam, licet sub non sistant, ut patet.

CORROLARIA.

XLV. Colliges 1°. ex his, prius à nobis dicta, processisse secundum hanc 2^{am} partem resolutionis, non juxta 1^{am}, quæ cum sint oppositæ; plerasque supra-positas conclusiones his annexas, problematice defendimus: itaque hinc

XLVI. Dico 1°. juxta hanc secundam Resolutionis partem, materiam primam rectè definiri *primum subjectum*, &c. male juxta aliam, secundam quam definiri debet *primum subjectum*, &c. omnium formarum realiter à se distinctarum; nam ipsa est forma subsistentiæ, si hæc basis sit, & non forma terminans naturam.

XLVII. Dico 2°. juxta hanc Resolutionis partem, forma substantialis realiter à materia con-

distincta, est subjectum informationis negativè primum; juxta aliam, non est; quia præsupponit aliquod subjectum informationis, scilicet subsistentiam materiæ unitam, quæ simul naturâ se mutuo denominant & informant, ac proinde sibi mutuo prius sunt subjectum informationis.

XLVIII. Dico 3°. juxta hanc Resolutionis partem, materia prima est pura potentia passiva sustentationis; juxta aliam non est, quia ita sustentat formas substantiales à se realiter distinctas, ut ipsa sustentetur in subsistentia.

XLIX. Dico 4°. juxta hanc Resolutionis partem materia prima est strictè ingenerabilis & incorruptibilis, à Deo: juxta aliam verò est strictè generabilis & corruptibilis; quia præsupponit subjectum ex quo, videlicet subsistentiam.

I. Dico 5°. juxta hanc Resolutionis partem materia prima divinitus intendi & remitti non potest; quia non habet subjectum sustentationis; juxta aliam autem non videtur repugnare intendi & remitti posse divinitus, quia (præterquam quòd habeat subjectum sustentationis, scilicet subsistentiam) non apparet, cur sicut habet in subjecto partes extensas, saltem divinitus in eo habere non possit partes intensas: Nec ut absurdum inferas animam rationalem eodem jure divinitus intendi & remitti posse; quia, (præterquam quòd, si asseratur, nullum tibi sit à ratione, aut experientia, illud impugnandi fundamentum, præsertim cum ex præmissis Resolutione præcedenti, divinitus saltem, educi possit id quod naturaliter creatur, nec anima rationalis aliter creari videatur, quàm sumptâ creatione prout opponitur educationi ex materia; & aliunde gratia sanctificans, fides, spes, charitas, supernaturaliter intendi & remitti possint, licet entitates sint spirituales;) nec Concilia, nec Patres contrarium resolvunt; imò nequidem examinant, aut tangunt; neq; per hoc aliud docemus, quàm quòd repugnare non videatur materiam & animam spirituales intendi & remitti posse divinitus; & certè equidem quis ista, aut similia, quorum repugnantiam non adferat, Deo infinite potenti neget? cum communis sit Theologorum ac Philosophorum sententia, nominatim Suarez 1. p. l. 2. c. 13. n. 10. & de Angelis lib. 1. c. 15. n. 3. Vasquez 3. p. Tom. 1. Disp. 74. c. 7°. n. 49. & plurimorum aliorum, quos infra citabimus, dum de potetia obedientiali agemus; id esse per Deum possibile, quod discussis ac solutis pro illius impossibilitate rationibus, non videtur divinitus repugnare; si verò aliqua repugnantia adferatur, statim cedimus.

II. Colliges 2°. in rigore Theologico, & sistendo in auctoritate ac ratione primam partem Resolutionis hujus esse probabiliorē secundā; quia tamen vix aliquis Scholasticorum hodie eam defendit (unde P. Poncius Disp. 18^a. de ente, ait, nemo id asserit; non viderat fortè Concilia & Divum Thomam ac Scholasticos Nominales n. 18. citatos) & quia omnes ferè Scholastici hodie secundam partem defendunt, illam ubique sequemur, nisi aliud expressè significemus. Haud putaveris tamen, auctoritatem Aristotelis contra primam partem, & omnes ex ea pendentes problematum Resolutiones, obitare; quia allata auctoritas ex ignorantia fidei, inter fideles non est majoris virtutis, quàm infidelitas, aut ignorantia ipsa fidei; si enim Aristoteles subsistentiam à natura realiter distinctam agnovisset, de materia primā,

prima, principis Physicis & similibus, aliter forte Philosophatus fuisset.

DUBIUM II.

An substantia in creatis addat supra naturam aliquid positivum ab ipsa realiter distinctum, aut negativum tantum.

LII. Ante Resolutionem

A Suppono primo Substantiam esse aliquid realiter distinctum à natura, quod constat, rum ex illo Innocentii tertii, *Persona Verbi*, assumpsit *Personam hominis*, id est, (inquit Sanctus Thomas 3^a parte, quaestione 4^a, articulo 2° ad 3um) impedire ne propriam personalitatem sive substantiam haberet, cum ex Damasceno 3° de Fide, capite 3° idcirco antiqui heretici in hac materia (puta de Incarnatione Verbi) lapsi sunt, quia naturam & personam idem esse statuerunt: ita ferè etiam B. Vigilius Episcopus Tridentini libro 4° contra Eutichen. & Epiphan. in sexta Synodo art. 6° circa finem, his verbis, *ideo heretici errant, quia nihil aliud agunt, quam ut ostendant naturam & hypostasim idem esse, quae sane inter se differre veri Ecclesiae Catholicae alumni cognoscunt.*

LIII. Suppono secundo rectè quidem dici posse ly *substantia*, *suppositum*, *personam*, *hypostasim*, &c. sola ratione, solo modo loquendi, &c. à suppositivo & natura suppositibili, distinguì, sic ut nihil reale aut negativum supra ista, sive supra naturam suam suppositivum praesupponentem, addant, (quomodo Nominales supra num. 18. explicuimus) essentialiter distinctum, licet negatio communicationis actualis aut aptitudinalis accidentaliter concomitetur, prout negatio identitatis cum Paulo Petrum accidentaliter concomitatur; quia totum à partibus sola ratione, solo modo loquendi, &c. ut ostendimus infra, distinguitur; substantia tamen, sive suppositivum, ut condistinguitur contra naturam suppositibilem, plusquam modo concipiendi & loquendi, prout solum ens & entitas inter se, à natura distinguitur; ac proinde subsistens, suppositum, Persona, hypostasis, &c. magis distinguitur à natura, quam concretum Metaphysicum ab abstracto Metaphysico; alioqui ubicumque esset realitas abstracta, esset & concreti, ac consequenter substantiae & personae: ex quo sequeretur in Christo esse secundum realitatem duas Personas, Verbi scilicet & hominis, cum in illo sit humanitas secundum totam realitatem suam, quod est Nestorianum & haereticum: deinde sequeretur Personalitatem humanam esse assumptam, nisi velis posse in creatis unum identificantem assumi, non assumpto alio (ut videtur velle Caramuel loco dubio praecedenti citato) sicut juxta fidem in increatis unum identificantem, scilicet Personalitas Verbi, assumit, non assumente naturam divinam, quod est absurdum, ut saepe dictum est; & sicut naturam Divinam & Verbi Personalitatem esse in Christo realiter, admittere oportet; ita & naturam humanam, & Personalitatem naturae humanae, esse in Christo realiter, tibi admittendum esset, quod statim rejectum est ut Nestorianum & haereticum.

LIV. Suppono 3° supposita veritate expositionis, quam super sententia Nominalium & nonnullorum aliorum num. 18. fecimus, circa hoc Dubium, tres esse valde celebres sententias: 1^a.

ipforum de substantia positiva basi. 2^a. Scotistarum post Scotum in 3. q. 1^a. communiter ac nominatim fabri, Meurisse, Poncii, &c. asserentium substantiam duas tantum esse negationes, actualis scilicet, & aptitudinalis naturalis existentiae seu dependentiae in uniri ab alio supposito; ita scilicet ut esse subsistens, suppositum aut personam creatam, nihil aliud sit, quam nec actu existere, seu dependere in uniri, nec exigere existere, seu dependere in uniri ab alio supposito. 3^a. Realium, Suares, Hurtadi, Lugo, Oviedi, Arriaga, Telles, &c. post Thomistas, Capreol. Cajetan. Bannez, Ioan. à S. Thoma & nostros Complutenses, asserentium esse entitatem aliquam positivam naturae superadditam. His suppositis, sit

RESOLUTIO I.

LXV. **D**ico 1°. omnino probabilis est sententia Scotistarum post Scotum, asserentium substantiam creatam duas tantum esse negationes dictas actualis & aptitudinalis dependentiae naturalis, &c.

LXVI. Probatur 1°. autoritate omnium ferè antiquorum, quorum aliqui sic negant sententiam eorum, qui docent substantiam esse entitatem aliquam positivam per modum termini naturae superadditam, ut eam censuram notent Gabriel, enim ait salvari non posse: Almainus, defendi vix posse; Guillelmus à Rubione, esse irrationabilem: de mente autem divi Thomae omnino dubium esse, ostendunt Wadingus Tract. de Incarn. Disp. 4^a. dub. 2°. & Tiphanius; imò pro nobis aperte facit 3ª parte q. 4^a, art. 2° ad 2um ubi docet, dicendum quod naturae assumptae non deest propria personalitas, propter defectum alicujus, quod ad perfectionem naturae humanae pertinet (utique quia censet solas illas negationes, quae propriè non sunt perfectio, deficere) sed propter additionem alicujus, quod est supra naturam humanam, quod est unio ad Divinam personam, item in 3. dist. 6. q. 1. art. 2. ad 5. ergo, &c.

LXVII. Probatur 2°. ex Damaso Papa ad Paulinum Episcopum Antiochenum Conciliorum tom. 1°. *Conspicendus Dei Filius humanum suscepisse corpus, animam, sensum, id est, integrum Adamum, & ut expressius dicam totum veterem nostrum sine peccato hominem: coincidit Damascenus lib. 3° de fide cap. 6° referente D. Caramuele lib. 3° de substantia; ubi asserit humanitatem assumptam esse à Verbo cum omni entitate positiva illi debita, Verbum assumpsisse totum, quod in homine plantavit, &c. sed si substantia esset entitas aliqua positiva naturae humanae superaddita, Dei Filius non assumpsisset integrum Adamum; totum veterem nostrum hominem, &c. humanitatem, &c. totum quod in homine plantavit, &c. quia substantiam non assumpsit, ergo, &c.*

LXVIII. Probatur 3°, sancti Patres, tam Graeci, quam Latini, frequentissimè dicunt Verbum assumpsisse hominem, ut bene monstrat Ludovicus Vives, in lib. 9um August. de Civitate Dei, ubi irridet Scholasticos Theologos, quod illam locutionem non admittant: Adde & illam usurpari in Conciliis, Alexandrino, Ephesino, Toletano 1°. 6°. & 11°. Francofordiensi, &c. quas citat Delugo de Incarn. Disp. 13^a, sect. 2^a, item Ambrosius & August. in hymno Te Deum, dicunt *tu ad liberandum suscepisti hominem, non horruiisti Virginis uterum*. Athanasius in symbolo, *Deum & hominem, unum esse Christum*, &c. sed haec locutiones, ita explicari debent, ut assum-